

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 27-1906)

Originalt emne

Skole- og Undervisningsvæsen

Skole- og Undervisningsvæsen/Skole- og Undervisningsvæsen i Almindelighed

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 5. april 1906](#)
- 2) [Byrådsmødet den 19. september 1906](#)
- 3) [Byrådsmødet den 13. december 1906](#)
- 4) [Byrådsmødet den 21. marts 1907](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 5. april 1906 - side 16

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 27-1906)

Fra Skolekommissionen var fremsendt følgende Indstilling om Ændringer i Skoleplanen for Aarhus Købstad:

Herved tillader man sig at tilstille det ærede Byraad Forslag til Forandring i den af Ministeriet den 7. Marts 1901 approberede Skoleplan for Aarhus Købstad med Anmodning om, at det, saafremt det vinder Byraadets Tilslutning, maa blive indstillet til Ministeriets Approbation.

§ V

4(Friskoler) rettes til 5.

§ 2.

Det omklamrede Stykke udelades.

§ 4.

I 3die Linie rettes 2 og 6 til 3 og 10.

§ 5-

I anden Linie forandres 279 til 450.

§ 6.

Forandres til: "Børnetallet i hver af de 2 Skoler er f. T. 420, Maksimum i hver Klasse er 32".

§ 7

Foreslaaes affattet saaledes, idet Anmærkningen nederst paa Siden bortfalder:

"Drengeskolen arbejder med Borgerskoleeksamen som Maal, men fra det nye Skoleaars Begyndelse (1 Maj 1906) deles hver af Borgerskolerne fra Udgangen af 4de Klasse i en Mellemsskole (efter Lov 24/4 1903), og en Borgerskole, hvorved der efter de 4 laveste Klasser, som blive uforandrede, efterhaanden dannes 2 Rækker, en Mellemsskole paa 4 Klasser og en Borgerskole paa 3 Klasser. Kontingentet i Mellemsskolens Klasser sættes til henholdsvis 4, 4, 5 og 5 Kroner maanedlig, i Borgerskolen som angivet i § 3. - Mellemsskoleeksamen afholdes første Gang i 1910.

§ 8.

Der tilføjes: 5 Frederiksbjerg Byskole.

§ 9.

I Stedet for det omklamrede Stykke sættes:

"Af disse have Nr. 3, 4 og 5 baade en Dreng- og Pigeafdeling, Nr. 1, 2 og 5 søges af Børn fra den Del af Aarhus, der ligger Syd for Linien Graven, Klostergade, Nr. 3 og 4 fra det Parti, som ligger Nord derfor. Byraadet har imidlertid vedtaget, at der snarest skal opføres en ny Byskole i den nordlige Del af Byen. Naar den er færdig (antagelig i Løbet af 1907), sættes Aaen som Grænse mellem de sydlige og de nordlige Skoledistrikter. Indenfor disse er Grænsen dog ikke fast, men retter sig til enhver Tid efter . . ."

En ny § indskydes efter § 11, saalydende: "Hvis der ved Udgangen af Byskolernes 4de Klasser er Børn, som egne sig til Optagelse i en Mellemsskole efter Lov 24/4 03, og hvis Forældre eller Værge ønske saadant og ville forpligte sig til at afholde de dermed

forbundne Udgifter (til Bøger m. m.) samt at lade dem gaa hele Mellemkolen igennem, dannes der aarlig 2 Mellemkoleklasser, en for Drengene, en for Piger, begge med gratis Undervisning. Foreløbig vilde disse Klasser blive underviste i henholdsvis Borgerdreng- og Borgerpigeskolens Lokaler.

§ 12 (der forandres til 13). Lærerpersonalet bestaar, Overlærerne medregnet, f. T. af:

Lærere. Lærerinder.

Søndre Drengeskole 146

Søndre Pigeskole 418

Nordre Byskole 912

Nørrebro Byskole 1717

Frederiksbjerg Byskole 1319

Efter Indførelsen af det forøgede Timetal i Byskolerne fra 1. Maj d. A. (se vedlagte Undervisningsplan) vil Lærerpersonalet blive forøget med ca. 10.

§ 16 (17).

I Stedet for det inklamrede Stykke sættes: "Fra April 1906 lønnes Lærerpersonalet efter følgende Skala:

Tjenestetid. Lærere. Lærerinder.

0-2 Aar 1000 Kr. 800 Kr.

2-5-1200-960-

5-8-1600-1060-

8-10-1800-1200-

10-15-1900-1320-

15-20-2200-1400 20 25 Aar 2500 Kr. 1600 Kr.

Over 25 Aar 2700-1900-

§ 18 (19).

I 4de Linie rettes 3 til 2; i 8de Linie rettes 75 til 80 og i "Tegning med 100 Øre i Timen" udelades Efter dette tilføjes: "Hvisdergives

Haandgerningslærerinder, Gymnastiklærere eller

Gymnastiklærerinder fast Ansættelse, lønnes de

efter Lov 1899 § 20, højeste Skala, dog med en forholdsvis Nedsættelse i Lønnen, for saa vidt de ikke undervise 36 Timer om Ugen.

§ 21 (22).

I 3de Linie forandres "en" til "tre".

Fra Skoleudvalget forelægges saalydende Erklæring i Sagen:

"Til nærværende Forslag anbefales af Skoleudvalget følgende Ændringer:

Til § 2 føjes "dog se § 7".

§ 9.

Slutningen omformes til: Flytninger sker dog kun ved Skolehalvaarets Begyndelse i April".

Den ny § 12.

Begyndelsen rettes til: "Hvis der i Byskolerne er Børn i 11-12 Aars Alderen, som egne sig .
." § 18 (19).

Den ved § 9 tilføjede Bemærkning forandres til:

"De Haandgerningslærerinder, som ere fast ansatte, lønnes efter Lov 24/3 99 o. s. v.

§ 22 (23).

Foreslaas forandret til:

"Lægetilsyn og Lægehjælp til Børn i Kommuneskolerne ændres i Overensstemmelse med den af Justitsministeriet approberede Vedtægt af 16. f. M. angaaende Kommunelægevesenet".

20 25 Aar 2500 Kr. 1600 Kr.

Over 25 Aar 2700-1900-

§ 18 (19).

I 4de Linie rettes 3 til 2; i 8de Linie rettes 75 til 80 og i "Tegning med 100 Øre i Timen" udelades Efter dette tilføjes: "Hvis der gives

Haandgerningslærerinder, Gymnastiklærere eller

Gymnastiklærerinder fast Ansættelse, lønnes de

efter Lov 1899 § 20, højeste Skala, dog med en forholdsvis Nedsættelse i Lønnen, for saa vidt de ikke undervise 36 Timer om Ugen.

§ 21 (22).

I 3die Linie forandres "en" til "tre".

Fra Skoleudvalget forelægger følgende Erklæring i Sagen:

"Til nærværende Forslag anbefales af Skoleudvalget følgende Ændringer:

Til § 2 føjes "dog se § 7".

§ 9.

Slutningen omformes til: Flytninger sker dog kun ved Skolehalvaarets Begyndelse i April".

Den nye § 12.

Begyndelsen rettes til: "Hvis der i Byskolerne er Børn i 11-12 Aars Alderen, som egne sig .
." § 18 (19).

Den ved § 9 tilføjede Bemærkning forandres til:

"De Haandgerningslærerinder, som ere fast ansatte, lønnes efter Lov 24/3 99 o. s. v.

§ 22 (23).

Foreslås forandret til:

"Lægetilsyn og Lægehjælp til Børn i Kommuneskolerne ændres i Overensstemmelse med den af Justitsministeriet approberede Vedtægt af 16. f. M. angaaende Kommunelægevæsenet".

Jakob Jensen gennemgik den foreliggende Indstilling Som man vilde se, havde Skoleudvalget i det væsentlige kunnet slutte sig til de af Skolekommissionen foreslåede Ændringer og var kun fremkommen med nogle enkelte Underændringsforslag til Kommissionens Indstilling. De fleste Ændringer var af formel Natur; de bundede i den Udvikling, der var foregaaet i Skolevæsenet i de senere Aar og støttede sig til tidligere tagne Byrådsbeslutninger.

Müller skulde, idet han i saa Henseende kunde henvise til den Affattelse, der var foreslaaet at give Planens § 7, pointere, at Borgerskolen herefter fuldt ud vilde bevare sin Integritet. Han glædede sig over den kraftige Udvikling af Mellemaskolen; foreløbig var denne knyttet til Borgerskolen, men Tiden vilde forhaabentlig medføre, at der ogsaa blev Mellemaskoleundervisning ved Byskolerne. Han maatte meget beklage, at der kun havde været levnet Udvalget saa overordentlig kort Tid til at overveje de foreslaaede Ændringer til Skoleplanen. Uagtet man havde skyndt sig stærkt med dette Arbejde, var Tiden nu saa langt fremskreden, at det vilde blive meget vanskeligt at opnaa Ministeriets Approbation paa Skoleplanen i rette Tid. Efter Paaske skulde Undervisningen begynde i Mellemaskolen, der allerede var dannet, og i hvilken Børn var indmeldt. Hvad skulde man gøre, hvis Ministeriet nu ikke vilde approbere Planen eller stillede Forlangende om, at de forud for Mellemaskolen gaaende Klasser skulde være gratis, hvorved Forudsætningen for hele Ordningen vilde være bristet.

Filtenborg glædede sig ved at høre, at den foreslaaede Skoleplan garanterede Borgerskolernes uforandrede Fortsættelse, hvilket jo ogsaa i sin Tid var en Betingelse for Vedtagelsen om Oprettelse af Mellemaskoleundervisningen. Forsaavidt Ministeriet kom til det Resultat, at Mellemaskolen ikke kunde sættes i Forbindelse med Borgerskolen, maatte efter hans Mening hele Spørgsmaalet om Undervisningens Ordning paany forelægges Byraadet. Han kunde iøvrigt ønske oplyst, hvorledes Pladsforholdene vilde blive i Borgerskolerne, om det var Meningen, at Børnene, der fra Borgerskolerne og Byskolerne gik over i Mellemaskolen, skulde undervises sammen eller hver for sig, samt om hvilken Garanti man havde for, at de Børn, der blev indmeldt i Mellemaskolen, vilde gaa den helt igennem.

Jakob Jensen vilde ikke betænke sig paa at begynde Undervisningen uden Ministeriets Approbation; om man en kort Tid skulde undervise uden denne, vilde der jo ikke ske nogen Skade. Selv om Ministeriet vilde stille sig overfor Aarhus Skolevæsen, som det havde gjort overfor Skolevæsenet i Randers og nægte at sanktionere den foreslaaede Ordning af Mellemaskolen, skulde han ikke beklage det; derved vilde man i Virkeligheden paa Skolevæsenets Omraade komme et Skridt frem i den Retning, der efter hans Mening var den rigtige. Naar Müller havde beklaget sig over, at der var levnet Skoleudvalget saa kort Tid til at behandle Sagen i, skulde han hertil bemærke, at Skolekommissionen ikke kunde gøre ved at Sagen ikke var fremmet hurtigere.

Til Filtenborg skulde han sige, at dersom man havde fulgt Udvalgets oprindelige Indstilling, havde hele Skolevæsenet nu været i god Gænge. Efter det af Skolekommissionen og Skoleudvalget i sin Tid fremsatte Forslag vilde der ingen Vanskeligheder være opstaaede. Man stod nu overfor Ordningen af Mellemsskolen, og det skulde først vise sig, hvor stærk Tilslutningen til denne vilde blive.

I Borgerdrengeskolen vilde man kunne hjælpe sig, naar man henviste en Klasse til Undervisning om Eftermiddagen. I Borgerpigeskolen, hvor der blev

2 Klasser for mange, maatte man enten tage 2 Værelser, der nu benyttes til Undervisning i Naturhistorie og Haandgerning, til Hjælp eller ogsaa indføre Undervisning om Eftermiddagen. Foreløbig vilde der saaledes ikke blive Tale om en Udvidelse af disse Skoler. Om Børnene fra Byskolen og Borgerskolen skulde undervises sammen i Mellemsskolen eller hver for sig, var formentlig et Spørgsmaal, der hørte under Skolekommissionens Afgørelse. Der var imidlertid overvejende Stemning for, at Børnene fra de forskellige Skoler blandedes mellem hverandre. Man havde forespurgt de Forældre, hvis Børn var indmeldte i Mellemsskolen, om de mente at kunne afholde de Udgifter, der vare forbundne med at lade Børnene gaa hele Mellemsskolen igennem; dette havde de besvaret bekræftende, og anden Garanti kunde man jo ikke have i den omhandlede Henseende.

Sabroe takkede Udvalget for det Arbejde, det havde gjort, og ved hvilket man var kommen et betydeligt Skridt frem i den Retning, han ønskede. Han skulde benytte Lejligheden til at henstille til Udvalget, at det nu, da man fik Mellemsskolen, ved Henvendelse til andre Købstæder søgte at rejse en Bevægelse for af Staten at opnaa Tilskud til det kommunale Undervisningsvæsen. Han troede, at Tiden var inde til at faa saadant Tilskud, men det kunde ikke nytte, at man forholdt sig afventende, man maatte kræve, hvis man vilde vente at opnaa noget. Om man ikke kunde opnaa andet, kunde man dog maaske faa Tilskud til Mellemsskolen. I den sidste Tid var der bleven bevilget Tilskud til de private Skoler, saameget mere rimeligt var det, at Kommunen ogsaa fik Understøttelse af Staten til sine Skoler.

Müller vilde som Lærer ubetinget holde paa, at Børnene fra de forskellige Skoler undervistes i Fællesskab i Mellemsskolen. I Borgerpigeskolen havde Lærerraadet ogsaa udtalt sig til Fordel for, at Børnene fra By- og Borgerskolerne blandedes; hvorledes Forholdet var i Borgerdrengeskolen, skulde han ikke kunne sige, men han havde hørt, at

der fra en enkelt Side var rejst Modstand imod den fælles Undervisning.

Lottrup saa meget gerne, at der søgtes erhvervet Statstilskud til Skolevæsenet. Ved de sidste Aars Budgetbehandlinger havde han stadig slaaet til Lyd for, at Staten burde bære sin Del af disse Udgifter, der tyngede stærkt paa Byens Budget. Undervisningen var jo i det hele taget nærmest en Statssag.

Mikael Johansen kunde give Tanken om at søge Tilskud fra Staten sin Tilslutning. Det vilde kun være rimeligt, om man paa denne Maade fik noget Ækivalent for de senere Aars nye Skattebyrder.

Formanden gjorde opmærksom paa, at det formentlig vilde være rigtigst at lade § 22 (23), der omhandlede Lægetilsyn og Lægehjælp til Børn i Kommuneskolerne, helt udgaa af Planen, da man efter den af Byraadet for nogen Tid siden i saa Henseende tagne Beslutning for Tiden ikke havde egentlige Skolebøger her i Byen.

Simonsen skulde, da det jo var af Vigtighed, at Ministeriets Approbation paa Skoleplanen indhentes snarest muligt, foreslaa, at der sendtes et Udvalg til Ministeriet, paa hvilken Maade Sagen hurtigst kunde bringes i Orden.

Udvalgets Indstilling vedtoges, dog saaledes at Forslagets § 22 (23) udgaar. Det vedtoges at bemyndige Formanden, Formanden for Skolekommissionen samt Skoleudvalget til at virke for Sagens hurtige Fremme, eventuelt ved personlig Henvendelse til Ministeriet.

Uddrag fra byrådsmødet den 19. september 1906 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 27-1906)

De fra Skolekommissionen fremsendte Forslag og Udtalelser angaaende de af Ministeriet gjorte Bemærkninger til det vedtagne Forslag til Ændringer i Skoleplanen for Aarhus Købstad, sendtes efter Forslag af Mikael Johansen til Skoleudvalget til Erklæring.

Uddrag fra byrådsmødet den 13. december 1906 - side 10

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

Det i Mødet den 5. April d. A. vedtagne Forslag til Ændringer i Skoleplanen for Aarhus Købstad var af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet tilbagesendt med følgende Bemærkninger:

"Ved at tilbagesende hosfølgende, med Direktionens Skrivelse af 8. April d. A. modtagne Forslag med Bilag til Ændringer i Skoleplanen for Aarhus Købstad skal Ministeriet bemærke følgende med Hensyn til Indholdet af de enkelte Paragraffer:

Til § 3. I Betragtning af, at det maa antages at være Hensigten med det foreliggende Skoleplansforslag som den normale endelige Ordning at oprette en særlig Række af Mellemsskoleklasser for de til denne Undervisning egnede Børn fra Byskolen, saasart der af disse findes et til Oprettelse af selvstændige Klasser tilstrækkeligt stort Tal, medens de paagældende Byskolebørn forinden henvises til de respektive Borgerskolers Mellemsskoleafdelinger, vil Ministeriet ikke modsætte sig, at der fremdeles kræves Skolepenge i Borgerskolens fire Underklasser.

Til § 6. Det er unødvendigt i Skoleplanen at anføre, hvormange Børn, der for Tiden er i Skolerne.

Til § 12. Læremidler til den gratis Mellemsskole skulle i Medfør af Skolelovens § 10 anskaffes paa Kommunens Regning. - I denne Forbindelse bemærkes, at naar der oprettes en Mellemsskole paa Grundlag af Friskolen, maa Undervisningsplanen for denne ogsaa lægges saaledes, at Børnene ved Udgangen af 4. Klasse i alle Fag have naaet det for Optagelse i Mellemsskolen foreskrevne Maal.

Til § 15. Overlærernes Timetal bør ikke være over 18 Timer ugentlig.

Til § 20. Det Antal Undervisningstimer, der kan besørges ved Timebetaling, maa ikke udgøre over 1/10 Til § 21. Den almindelige Adgang til Dispensation fra den i Skolelovens § 17 for fast Ansættelse foreskrevne Betingelse med Hensyn til Virketid i Skolens Tjeneste maa bortfalde, efter at Tiden ved Skoleloven af 29. Marts 1904 er nedsat til 2 Aar.

Til § 22. Timelærerpersonalet skal antages og afskediges af Skoledirektionen.

Til § 23. Grunden til, at Bestemmelsen om Ansættelse af Skolelæger er bortfalden, bedes oplyst.

Naar Planen er ændret i Overensstemmelse med foranstaaende, bedes den paany

indsendt hertil, hvorefter den vil kunne forventes stadfæstet".

Fra Skolekommissionen var indhentet saalydende Erklæring i Sagen:

"I Anledning af, at Byraadet har sendt de af Ministeriet fremsatte Bemærkninger til Skoleplanen til Skolekommissionens Erklæring, fremkommer denne med følgende Forslag og Udtalelser :

§ 6 foreslaas ændret til: Maksimum af

Børnetallet i Klasserne er 32.

I § 12 første Punktum udgaar Ordene: at afholde de dermed forbundne Udgifter (til Bøger m. m.) samt.

1 § 15 foreslaas sidste Punktum ændret til: De underviser indtil 18 Timer om Ugen og maa ikke paatage sig Privatarbejde. (Vedtaget med 6 Stemmer mod 5; en stemte ikke. Mindretallet erklærede at ville fremkomme med særligt Votum).

I § 20 foreslaas 1/7 rettet til 1/10.

§ 21 foreslaas slettet.

§ 22 foreslaas ændret til: Timelærerne antages efter samme Regler som det faste Lærerpersonele. De kan med 3 Maaneders Varsel afskediges af Direktionen. (Vedtaget med 6 Stemmer mod 5; en stemte ikke. Mindretallet erklærede at ville fremkomme med særligt Votum).

I Anledning af Ministeriets Bemærkning til § 23 henstiller Skolekommissionen til Byraadet, at dette selv giver Ministeriet de ønskede Oplysninger angaaende Grunden til Skolelægeinstitutionens Ophævelse.

Endelig erklærede 6 Medlemmer (Halvdelen) : Jakob Jensen, Simonsen, Lehmann, Jul. Andersen, Vald. Christensen, Frimodt Møller, at de som særligt Votum vilde foreslaa Byraadet et Svar paa Ministeriets Bemærkning til § 3".

P. S. V.

T h. Lyngby,

p. T. Formand.

Ch. Buur.

"Angaaende Ministeriets Ændring til Skoleplanens § 22 undlader Kommissionens Mindretal ikke at henlede Byraadets Opmærksomhed paa det formentlig uheldige i den ny Ordning, og vil vi i Byraadet mundtlig motivere dette".

Paa Mindretallets Vegne Jakob Jensen.

"Da Ministeriet i sin Bemærkning til Skoleplanens § 3 synes at gaa ud fra den Forudsætning, at Mellemkolen her i Aarhus skulde deles i to Rækker Mellemkoleklasser, en for Borgerskolens Børn og en for Friskolens Børn, føler undertegnede Kommissionsmedlemmer det som deres Pligt at gøre opmærksom paa, at dette ikke har været Mening, men Hensigten har været een Mellemskole for Drengene og een for Piger, hvortil der skulde være Adgang for samtlige de fra Kommunens Skoler kvalificerede Børn, og at disse sammenblandes i fælles Klasser uden Hensyn til, hvilke Skoler de er udgaaet fra. Vi er ikke i Tvivl om, at denne Opfattelse af Mening med Indstillingen i sin Tid ogsaa var den indstillende Skolekommissions og det daværende Byraads og finde dette bekræftet ved, at der i god Overensstemmelse hermed er begyndt paa denne Maade med de første Klasser, som blev oprettet i dette Foraar.

Vi foreslaa Byraadet, at der svares Ministeriet i Henhold hertil".

M. Simonsen. Valdemar Christensen.

J. F. Lehmann. Jul. Andersen. Jakob Jensen. H. O. Frimodt Møller.

"Som Bilag til Skolekommissionens Skrivelse af 9. September d. A. tillader undertegnede Medlemmer sig herved at fremsende efterfølgende Mindretals-Votum:

Ministeriets Affattelse af § 15: Overlærernes Timetal bør ikke være over 18 Timer ugentlig, tiltrædes, idet man ikke kan gaa med til Flertallets Udtalelse om Overlærernes Privatarbejde".

Th. Lyngby. V. Lindhardt. Christian Lottrup. Mikael Johansen.

F. C. Lorentzen.

Fra Skoleudvalget forelaa følgende Indstillinger :

"Idet Skoleudvalget tilbagesender Skoleplanen, tillader Flertallet sig at anbefale det ærede Byraad at vedtage de af dette foreslaaede Ændringer.

Disse gaar i alt væsentligt ud paa at omdanne Borgerskolen i Løbet af 6 Aar til gratis,

kommunale Mellemsskoler og at gøre disse Mellemsskoler tilgængelige for alle Børn i Kommunen.

Borgerskolernes Omdannelse er jo allerede i Realiteten vedtagen med den Skoleplan, som i Fjor fik Byraadets Tilslutning, og som for Tiden danner Grundlaget for vort Skolevæsen. Byraadets Bestemmelse (af 05), "at der ikke uden Byraadets Samtykke vil kunne nedlægges nogen af Borgerskolens Klasser", har derfor medført, dels at denne Bestemmelse ikke er overholdt, idet en 5. Klasse i Borgerdrengeskolen er indgaaet nu i Foraaret, og dels, at Skolerne ere overfyldte.

I Borgerpigeskolen har det saaledes været nødvendigt at omdanne et Klasseværelse, der udelukkende benyttes til Haandgøring, til et almindeligt Klasseværelse og at henlægge Undervisningen i Naturfagene til et Lokale i Kælderen.

Ændringerne støtter sig til Skolekommissionens Indstilling i Skrivelser af 14/s og 5/10 1906 til Byrådet og tillige til den Definition, som Ministeriet har anvendt til Fortolkning af Betalingsspørgsmaalet i den indsendte Skoleplans § 3, - af hvilken det synes tilstrækkelig klart at fremgaa, at Ministeriet ikke som endelig Ordning af vort Mellemsskolevæsen vil tillade, at Mellemsskolen bygges paa en delvis betalende Grundskole, og da, som Skolekommissionen har udtalt sig, "det maa anses for en Nødvendighed, at vort Skolevæsen snarest bringes ind i rolige Forhold", saa tillader vi os at anbefale medfølgende ændrede Forslag til Vedtagelse*.

Jakob Jensen. Moustén.

"Undertegnede Mindretal kan ikke stemme for disse Ændringer, men anser mig for bunden ved min Afstemning i Foraaret. Jeg vil derfor stemme for den engang vedtagne Plan med de af Ministeriet forlangte Ændringer".

A. Muller.

De af Skoleudvalgets Flertal foreslaaede Ændringer var saalydende:

§ 1 (§ !)_

Aarhus Kommunes offentlige Skoler er:

A. Borgerskolen, der bestaar af 7 fremadskridende Klasser, og

B. Mellemsskolen, der bestaar af 4 fremadskridende Klasser.

Undervisningen saavel i Borgerskolen som Mellemkolen er gratis.

Anm. til § 1. Indskrivningen til de nuværende Borgerskoler ophører, og disse Skoler afløses saaledes i Løbet af 6 Aar fra 1907 af Mellemkolen. I de bibeholdte Klasser gælder de i den gamle. Plan §§ 3, 4, 5, 6, 7 foreskrevne Regler.

(§§ 2, 3, 5- 6, 7 udgaar).

A. Borgerskolen.

§ 2 (§ 8).

Borgerskolerne er:

1. Borgerskolen i Valdemarsgade.

2. - i Frederiksalldé.

3. - i Paradisgade.

4. - ved Nørrebrogade.

5. - ved Ingerslevs Avenue.

6. - ved Finsensgade (ufuldendt).

Nr. 1 søges kun af Drengene, Nr. 2 kun af

Piger, Nr. 3, 4, 5 og 6 baade af Drengene og Piger.

§ 3 (§ 9).

Naar Skolen ved Finsensgade er færdig (antagelig til April 1907), vil Grænserne mellem Skolernes Distrikter blive omlagte. Det vil ikke være muligt nu at angive dem, men de vil blive fastsat under fornødent Hensyn til de ved Bebyggelse hidførte Forandringer i Børnetallet i de forskellige Kvarterer af Kommunen. Naar Forældre flytter fra et Skoledistrikt til et andet, flyttes ogsaa Børnene til sidste Distrikts Skole, forsaavidt de er under 12 Aar. Flytning finder dog kun Sted ved Skoleaarets Begyndelse i April. § 4 (§ 10).

Maksimum af Børneantallet er 36 i de 5 øverste, 30 i de 2 nederste Klasser.

§ 5 (§ 11 uforandret).

§ 6 (§ 12).

Lærerpersonalet bestaar - Overlærerne medregnede - f. T. af:

Skoler. Lærere. Lærerinder.

Borgerskolen i Valdemarsgade 173

i Frederiksallesgade 517

-i Paradisgade 812

-ved Nørrebrogade 1717

-ved Ingerslevs

Avenue 1419

B. Mellemkolen.

§ 7-

Mellemkolerne er:

1. Mellemkolen for Drengene i Ny Munkegade, hvor den nuværende Borgerdrengeskole har Lokaler, og

2. Mellemkolen for Piger i Christansgade, hvor den nuværende Borgerpigeskole har Lokaler.

§ 8.

Lærerpersonalet ved Mellemkolerne - og de nuværende Borgerskoler - bestaar - Overlærerne iberegnete - f. T. af:

Lærere. Lærerinder.

Drengeskolen 114

Pigeskolen 510

§ 9.

Mellemkolen arbejder med Mellemkoleeksamen som Maal. Adgang til Optagelse i Mellemkolen har alle Børn, som er hjemmehørende i Aarhus Kommune. De skal være i Alderen 11-12 Aar og bestaa en Optagelsesprøve til 1. Mellemkoleklasse. Optagelse finder dog som Regel kun Sted, forsaavidt Barnet er anbefalet af vedkommende Lærerraad, og dets Forældre eller Værger erklære sig villige til at lade det gaa hele Mellemkolen igennem.

§ io.

Mellemskoleeksamen afholdes første Gang i Aaret 1910.

§ 1 L

Børnetallet i Klasserne maa ikke overstige 30. En Mellemskoleklasse skal oprettes, naar der melder sig mindst 20 Elever, der egner sig til Optagelse. Optages saa mange Børn, at der ikke kan anvises dem Lokaler i de to Mellemskoler, saa oprettes der Mellemskoler ved én eller flere af Borgerskolerne.

C. Almindelige Bestemmelser.

§ 12 (§ 13 uforandret).

§ 13 (§ 14). _

24 rettes til 18 og der tilføjes: Af Overlærere, som ansættes i Fremtiden, vil man forlange, at de ikke paatage sig privat Arbejde indenfor den normerede Skoletid.

§ 14 (§ 15 uforandret).

§ 15 (§ 16).

Lærerpersonalet lønnes efter følgende Skala :

Tjenestetid. Lærere. Lærerinder.

O- 2 Aar 1000 Kr. 800 Kr.

2- 5-1200"960"

5- 8-1600"1060"

8-10-1800"1200"

10-15-1900"1320"

15-20-2200"1400"

20-25-2500"1600"

over 25-2700"1800"

Slutningen af §en uforandret.

§ 16 (§ 17 uforandret).

§ 17 (§ 18).

3 ældste rettes til: 2 ældste, fra 75-"fra 80

og i Tegning med 100 Øre udgaar.

Der tilføjes: De Haandgernings- og Gymnastiklærerinder, der ei fast ansatte, lønnes efter Lov af 24/s 1899 § 20, højeste Skala, dog med en forholdsvis Nedsættelse i Lønnen, forsaavidt de ikke underviser 36 Timer.

§ 18 (§ 19).

1/7 rettes til 1/10

(§ 20 udgaar).

§ 20 (§ 21).

Timelærere og Timelærerinder antages, efter at Pladserne har været opslaaet ledige, af Kommunalbestyrelsen, der kan afskedige dem med 3 Maaneders Varsel.

For at kunne ansættes som Timelærer eller Timelærerinde maa man mindst 1 Aar efter Eksamen have været sysselsat med praktisk Skolegerning.

Vikarer antages af Skoleinspektøren.

§ 21 (§ 22).

Overlærerne ved de kommunale Skoler har Bemyndigelse til, naar et Barn antages at lide af en Sygdom, og Forældrene trods derom til dem rettet Opfordring ikke lader Barnet undergive Lægebehandling, da at henvise Barnet til en af Kommunelægerne, som behandler det paa Kommunens Regning.

Denne Ordning, der er approberet af Justitsministeriet under 16. Marts 1906 gælder foreløbig dog kun for 2 Aar.

§ 22 (§ 23).

Pedel rettes til Skolebetjent.

Jakob Jensen gennemgik det af Udvalgets Flertal udarbejdede Forslag til Ændringer i Skoleplanen. Naar Forslaget om i Løbet af 6 Aar at omdanne Borgerskolen til en gratis Mellem-skole var fremsat nu, skyldtes dette, at det havde vist sig umuligt at arbejde videre med den i September f. A. vedtagne Skoleplan, saaledes som paavist i Udvalgets Flertals

Indstilling. Af Ministeriets Bemærkning til det indsendte Forslags § 3 syntes at fremgaa, at det ikke vilde tillade, at Mellemkolen byggedes paa en delvis betalende Grundskole, forsaavidt denne Ordning skulde være endelig. Denne Udtalelse havde vakt en Del Røre, og havde fremkaldt dels Forslag om en Udvidelse af Borgerskolerne, hvilket jo fornylig var blevet forkastet af Byraadet, dels Forslag om Borgerskolens Omdannelse til en gratis Mellemskole. Da Skoleplanen endnu ikke var fastslaaet, var Øjeblikket mest belejligt til af foretage de nødvendige Forandringer i denne. Ved de af Udvalgets Flertal fremsatte Ændringer troede han, at der var taget saadant Hensyn til Ministeriets Udtalelser, at man kunde vente Planen uied disse approberet, og der vilde ved dem for Skolevæsenet være tilvejebragt en Ordning, som man kunde bygge videre paa i en Aarrække. - Han skulde endelig fremhæve, at hele Udvalget var enigt om at henstille til Ministeriet, at det maatte være Byraadet, - og ikke Skoledirektionen - der ansatte Timelærerpersonalet. Forinden Indskrivningen til Skolerne havde fundet Sted, kunde man ikke vide, hvormange Timelærere- og -Lærerinder man havde Brug for, og skulde man saa først gøre Indstilling til Byraadet og derfra til Skoledirektionen om Ansættelse af dem, vilde man i temmelig lang Tid komme til at savne de nødvendige Lærerkårer.

Muller beklagede i et saa vigtigt Spørgsmaal som det foreliggende at maatte udgøre et Mindretal indenfor Udvalget. Heldigst havde det været, om dette havde kunnet enes om Sagen. Hans Stilling var imidlertid givet ved hans Afstemning i Mødet den 5. April d. A., da den til Ministeriet indsendte Skoleplan blev vedtaget. Forhandlingerne om Sagen havde senere været mange, lange og indgaaende, men de fra Udvalgets Flertals Side for dets Forslag fremførte Motiver, havde ikke været tilstrækkelige for ham til at fravige den engang trufne Ordning, hvorved der var tilvejebragt et sundt og fornuftigt Grundlag for Skolevæsenet her i Byen. Det havde bestandig været hans Opfattelse, at den Plan, der i Foraaret blev vedtaget, var noget der i hvert Tilfælde skulde have Gyldighed i de nærmeste Aar, indtil man havde indvundet tilstrækkelig Erfaring med Hensyn til, hvorledes Mellemkolen vilde virke. Mellemkolen havde man jo, og ingen ønskede den vist afskaffet, men om den endelige Ordning af den var der langt fra Enighed, og denne Side af Sagen kunde i høj Grad tiltrænge Overvejelse. Andre Steder havde man ogsaa søgt at prøve sig frem; i Frederiksberg havde man saaledes formentlig af den Grund faaet en foreløbig 4aarig Ordning af det kommunale Skolevæsen. Nu var der i disse Dage tilmed i Rigsdagen fremkommet Tanke om Nedsættelse af en parlamentarisk Kommission, der skulde tage Undervisningen i Folkeskolerne i det hele under Overvejelse. Det var hans Haab, at en

saadan Kommission maatte blive nedsat, men det forekom ham ganske vist, at man i saa Tilfælde ikke burde gaa til en gennemgribende Reform af Kommunens Skolevæsen, forinden Kommissionens Erklæring forelaa.

Formanden vilde, da det efter de tidligere foretagne Afstemninger angaaende Ordningen af Undervisningen i Kommunens Skoler maatte antages, at hans Stemme vilde blive afgørende, straks klargøre sin Stilling til Sagen.

Da Byraadet i Mødet den 5. April sidst forhandlede om Skoleplanen, opnaaedes der Enighed om det Forslag, det vedtoges at indsende til Ministeriet. Saa ivrig var man for at faa det gennemført, at man sendte Skoleudvalget, Formanden for Skolekommissionen 'og Taleren til Ministeriet for at søge Sagen hurtigt gennemført. Resultatet af denne Deputations Bestræbelser blev, at Ministeriet stillede sig velvilligt til Sagen, som det fremgik af dets Skrivelse. Det, man dengang vedtog, var en Kombination af Mellemskolen og Borgerskolen, og den maatte man jo aabenbart da fra alle Sider have følt sig tilfreds med. Skulde man fravige den vedtagne Ordning, maatte der i hvert Tilfælde senere været fremkommet meget gode Grunde hertil, men de Omstændigheder, der i saa Henseende var anført af Udvalgets Flertal, kunde han absolut ikke anse for fyldestgørende. Der havde muligvis vist sig visse Vanskeligheder ved Gennemførelsen af den vedtagne Plan, idet det syntes at knibe med at skaffe Plads til det nødvendige Antal Klasser, men derved var det jo langt fra godtgjort, at Planen ikke kunde gennemføres. Endvidere savnede man fuldstændig Oplysninger om Sagens økonomiske Side. Vel kunde man for Undervisningens Skyld strække sig vidt, men man kunde dog ikke godt gaa til en hel Omændring af Skolevæsenet uden at have nogetsomhelst Begreb om ,hvad den vilde koste. Det forekom ham derhos, at man ikke vel kunde undlade at sende Udvalgets Forslag, der jo indeholdt en hel ny Skoleplan, til Erklæring af Skolekommissionen, der jo dog i Henhold til Loven var den sagkyndige Autoritet paa Skolevæsenets Omraade, ligesom Forslaget tiltrængte en Gennemgang i redaktionel Henseende. Endelig skulde han gøre opmærksom paa, at Ministeriet maatte have et Svar paa sin Forespørgsel om Ordningen af Skolelægeinstitutionen. Egentlige Skolelæger havde man jo ikke, og man maatte nærmere godtgøre, hvorfor man havde afskaffet disse. Han vilde derfor stille Forslag om, at Sagen henvistes til Skolekommissionen til Erklæring, eller udsattes for, at der kunde tilvejebringes de fornødne Oplysninger i økonomisk Henseende, og foretages den nødvendige Gennemgang af det ny Forslags Redaktion.

Mikael Johansen erindrede om, at den til Ministeriet indsendte Plan i sin Tid blev enstemmigt vedtaget. Ministeriet havde ganske vist forlangt visse Ændringer i den, men de var alle ganske uvæsentlige, og han skulde foreslaa, at man vedtog den tidligere indsendte Plan med Ministeriets Ændringer. Det var i sin Tid Mening, at Planen skulde være gældende for 4 Aar.

Nørgaard fandt, at man ikke vel kunde gøre andet end at svare Ministeriet i Henhold til dets Skrivelse og det tidligere vedtagne. Det forekom ham ikke, at man burde sende Sagen til Skolekommissionen; gjorde man det, kom man ind paa et helt nyt Forslag. Naar man tog i Betragtning, at Ministeriet havde stillet sig overordentlig velvilligt overfor den indsendte Plan, kunde Byraadet vanskelig være bekendt at tage Sagen op igen paa et helt nyt Grundlag. Forudsætningen herfor maatte da være, at der var kommet Omstændigheder til, der umuliggjorde Arbejdet efter den vedtagne Plan. Der var jo imidlertid, siden Planen i April blev vedtaget, ikke sket noget som helst, der kunde begrunde en Fravigelse fra den. Han nærede ingen Tvivl om, at de af Udvalgets Flertal berørte Vanskeligheder forholdsvis let kunde overvindes. Til Foraaret vilde man have den gamle Borgerskole i Vestergade disponibel, hvis man til den Tid skulde have Mangel paa Plads i de andre Skoler. Forudsætningen for den i Foraaret vedtagne Skoleplan var, at den i denne foreslaaede Ordning med Mellemskolen skulde være et rent Førsøg; det havde man faaet Ministeriets Sanktion paa, og det maatte man holde paa, hvis man ikke vilde komme bort fra den Forudsætning, der laa til Grund for Planen. Ogsaa han savnede Svar paa Ministeriets Forespørgsel om Skolelægeinstitutionen. Det kunde imidlertid let formuleres, idet man kunde henvise til den Ordning, der i saa Henseende var truffet med Kommunalægerne, hvilken var approberet af Justitsministeriet.

Simonsen vilde bringe Udvalgets Flertal en Tak for dets fremsatte Forslag, hvis Gennemførelse vilde betyde et Skridt fremad i den rigtige Retning paa Skolevæsnets Omraade. Desværre var der vel ikke megen Udsigt til, at Forslaget kunde vedtages, hvad han saa meget mere maatte beklage, som det utvivlsomt indeholdt den bedste Løsning af det omhandlede Spørgsmaal. At sende Sagen til Skolekommissionen var formentlig ret overflødigt, da man jo allerede kendte dennes Stilling til den. Det forekom ham meget overdrevent, naar det var sagt, at man knap kunde være bekendt at forandre det i sin Tid til Ministeriet indsendte Forslag. Dette var i Virkeligheden hverken Fugl eller Fisk; det var et rent Kompromisforslag, kommen til Verden forrige Efteraar, paa et Tidspunkt da Byraadet havde en anden Sammensætning end nu. I Foraaret gik man vel med til at indsende det,

men det havde nu vist sig, at man ikke kunde arbejde videre efter dette, men at man kørte uhjælpelig fast.

Meningen med Forslaget om Gennemførelsen af Mellemsskolen havde altid været, at der skulde være en fælles kommunal Mellemsskole, og det var kun dette, der var præciseret i det nu sidst fremkomne Forslag. Ministeriet havde nemlig - som det fremgik af dets foreliggende Skrivelse - ganske misforstået det indsendte Forslag, idet det havde fået den Opfattelse, at man tilstræbte Indførelsen af 2 Mellemsskoler, men dette var som sagt aldeles ikke Tilfældet. Det var det store ved Udvalgets Forslag, at man afløste Borgerskolen med en fælles kommunal gratis Mellemsskole, der skulde staa åben for et hvert Barn, der egnede sig til Optagelse i den. Det afgørende, for hvem der skulde kunne faa Adgang til den bedre Undervisning blev herefter ikke om vedkommende Barn havde en Fader, der kunde betale for dets Undervisning, men om det selv havde Evne til at deltage i den videre Undervisning. Paa denne Maade vilde der blive tilvejebragt større Lighed mellem Børnene, og det grimme Skel, som Borgerskolen satte var forsvunden. Det forbavtede ham i høj Grad, at de højst beskattedes Repræsentanter i Byraadet kunde modsætte sig den foreslåede Forbedring af Undervisningen. Naar den pekuniære Side af Sagen var dragen frem, troede han at kunne sige, at man ikke behøvede at nære nogen Frygt i saa Henseende. Mellemsskolen vilde sikkert ikke vise sig saa meget dyrere end Borgerskolen. I hvert Tilfælde havde det økonomiske ingen Betydning i Forhold til den Gevinst, som Udvalgets Forslag betød med Hensyn til Forbedring af Undervisningen.

Han skulde yderligere paapege, at Udvalgets Flertals Forslag tog Hensyn til alle Sider. Det foresloges saaledes, at Mellemsskolen skulde være tilgængelig for alle Børn i Kommunen. Dette vilde sikkert have sin Betydning med Hensyn til de private Skoler, idet de daarligere af disse, der ikke kunde staa Maal med Mellemsskolen, utvivlsomt vilde forsvinde. Det forekom ham endelig, at man burde være Udvalget taknemlig for, at det foreslog at stryge Byskolenavnet og kalde alle Skolerne Borgerskoler; der var ikke Spor af Mening i, at man ved forskellige Navne søgte at sætte noget Skel mellem Kommunens Skoler.

Til Hr. Muller vilde han sige, at det forekom ham ikke, at en i Foraaret foretagen Afstemning kunde være til Hinder for at slutte sig til Udvalgets Flertal, hvis man ellers ansaa dets Forslag for rimeligt, retfærdigt og fornuftigt. At ville benytte den parlamentariske Kommission til at holde Udviklingen af Skolevæsenet i Stampe, var efter hans Mening temmelig bagvendt, saa vist som det sikkert var Meningen med Nedsættelsen af

Kommissionen, at arbejde henimod Forbedring af Undervisningen i Folkeskolen. Han vilde indtrængende opfordre til endnu engang at overveje Sagen, inden man stemte imod Udvalgets Flertals Forslag; skulde Udviklingen af Skolevæsenet bringes ind i rolige Forhold, var der ikke anden Vej at gaa end den gennem dette Forslag anviste.

Jakob Jensen skulde i Anledning af Formandens Kritik med Hensyn til det fremsatte Forslags formelle Side bemærke, at mulig indløbne Fejl maatte skyldes Skoleinspektøren, der havde renskrevet Forslaget.

Hvad det til Ministeriet indsendte Forslag angik, maatte han gøre opmærksom paa, at der i sin Tid langt fra var Enighed om det; det kom tværtimod til Verden under stærke Brydninger. Det vigtigste for ham og hans Meningsfæller var, at man fik Sagen paa Gled og det saaledes, at man skulde faa den ført frem til Maalet. Højres Repræsentanter havde bestandig holdt igen i denne Sag, og det gjorde de endnu af bedste Evne. Der var forhandlet saaledes om Sagen, at det vilde have været let for dem at tage sin Del af Æren for dens Gennemførelse, men efter deres Stilling nu, vilde intet af Æren tilfalde dem, naar man engang naaede til en tilfredsstillende Ordning af Skolevæsenet. Man kunde naturligvis have forkastet det Forslag, der forelaa den 5. April, men dette vilde set fra hans Standpunkt have været uklog Politik, da man saa havde udsat sig for en Stansning af hele Mellemskolesagen. Ministeriet blev gjort opmærksom paa Skavankerne ved den foreslaaede Plan og paa, at den kun kunde bruges 1, højst 2 Aar. - Medens der i Foraaret blandt Lærerne var stor Tilslutning • til Tanken om Borgerskolens Bevarelse, havde paa et nylig afholdt Møde disse i Grundprincipperne erklæret sig for det nu foreliggende Forslag fra Udvalgets Flertal. Det var da altsaa sket, siden det oftnævnte Forslags Indsendelse til Ministeriet.

Foruden Sagens politiske Side, som han imidlertid her skulde lade ligge, havde Sagen om Mellemskolen en pædagogisk og en økonomisk Side. I pædagogisk Henseende var det utvivlsomt rigtigst at samle alle Børn i een Skole, og saa kunde man ikke beholde de betalende Underklasser. Det økonomiske Spørgsmaal var det meget vanskeligt at komme tilbunds i. Han kunde ikke vel tænke sig, hvilken Autoritet der i denne Henseende skulde kunne give saadanne Oplysninger, at man kunde bygge paa dem. Man kunde her anstille forskellige Betragtninger. Det var jo muligt, at Børnene, hvis man vedtog Udvalgets Flertals Forslag, gik over i de private Skoler, og saa havde man jo paa den Maade sparet Kommunen for mange Penge. Vilde man flytte Mellemskolen over i en anden Skole, maatte

man have en hel ny Skole. En Ting kunde med Sikkerhed udregnes, nemlig hvormeget det vilde koste at oprette en Mellemsskoleklasse. I Byskolerne var Undervisningstiden 30 Timer om Ugen, i Mellemsskolen 36 Timer. Undervisningen i Mellemsskolen strakte sig til Børnenes Konfirmation over et Tidsrum af 3 Aar; en Mellemsskoleklasse i disse 3 Aar vilde betyde en Forøgelse af Undervisningstiden af 18 Timer ugentlig, hvilket i Penge vilde sige en halv Lærerløn. Efter Konfirmationen fortsattes Undervisningen i Mellemsskolen et Aar med et Timetal af 36 Timer om Ugen, hvorfor der altsaa maatte betales en hel Lærerløn. Det hele en Mellemsskoleklasse saaledes vilde koste udover, hvad Undervisningen i Byskolerne androg, vilde blive U/s Lærerløn, eller med de nuværende Lærerlønninger 2250 Kr. Hvormange Mellemsskoleklasser det vilde blive nødvendigt at oprette, kunde imidlertid ingen sige paa dette Tidspunkt, saa det vilde være ganske ørkeløst at opsætte Sagen af Hensyn til det økonomiske Spørgsmaal.

Mousten fremhævede, at en af Hovedgrundene til det senest fremkomne Forslag til Ændring i Skoleplanen var den, at man havde indset, at man ikke kunde fortsætte efter de tidligere tagne Beslutninger. Byraadet vedtog i forrige Efteraar Oprettelse af en Mellemsskole i Borgerskolen, men slog samtidig fast, at ingen Klasse i sidstnævnte maatte røres uden Byraadets Samtykke. Ved denne sidste Bestemmelse havde man i Virkeligheden taget hele Grundlaget for den vedtagne Ordning bort, og naar Grunden var borte, kunde man ikke bygge videre. Forholdene var saaledes, at der maatte gøres noget, mange Klasser i Skolerne var saaledes ganske overfyldt. Udvalgets Flertals Forslag indeholdt i Virkeligheden ikke en ny Skoleplan; Byskolerne var der ikke rørt ved i Forslaget, der kun tilsigtede Borgerskolens successive Nedlæggelse, hvilken hele Tiden havde været Forudsætningen for Mellemsskolens Oprettelse, og Gennemførelsen af en fælles gratis Mellemsskole, tilgængelig for alle Børn i Kommunen. Naar man talte saa meget om Bekostningen ved Indførelse af Mellemsskolen, kunde han have Lyst til at sige, at den efter hans Mening nærmest vilde blive en Fordel for Kommunen.

Formanden maatte fastholde, at selv om man mente at kende Skolekommissionens Stilling til Spørgsmaalet om Skoleplanen i al Almindelighed, vilde det dog være noget ganske enestaaende, hvis man ikke hørte dens Mening om de nu foreslaaede tekniske Ændringer, der - hvad han stadig maatte hævde - faktisk omfattede en helt ny Plan. Overfor Udvalget skulde han slaa fast, at dette stadig ikke havde tilvejebragt nogetsomhelst Bevis for, at der siden den indsendte Plans Vedtagelse var sket noget, der umuliggjorde at fortsætte med denne, noget Udvalget efter de tidligere Behandlinger af Sagen havde haft en Pligt til at

fremkomme med, hvis det i det hele taget kunde fremskaffes. De i Udvalgets Indstilling indeholdte Bemærkninger i saa Henseende var ganske utilfredsstillende; af rene Plads Hensyn kunde man dog ikke skride til en fuldstændig Forandring af Planen. Det var langt fra hans Mening at holde Udviklingen af Skolevæsnet i Stampe; det var det Gode ved det tidligere vedtagne Forslag, at Mellemskolen var kommet med i dette, og det glædede ham, at man havde paabegyndt dens Indførelse saa demokratisk og loyalt, som Tilfældet var. Han forstod meget vel, at Udvalgets Formand helst dvælede ved, hvad der var passeret forrige Efteraar, men man maatte ikke glemme det, der foregik i Mødet den 5. April d. A. I dette Møde blev den senere til Ministeriet indsendte Plan vedtaget, vistnok nærmest efter Forslag fra Udvalget selv, og det var denne Plan der nu skulde søges gennemført, da det ikke var oplyst, at der senere var sket noget, der kunde tale for at fravige den.

Mousten gjorde gældende, at der vel i og for sig ikke havde fundet nogen Forandring Sted paa Skolevæsnets Omraade siden Foraaret, men

-som allerede af ham nævnt - naar Byraadet tog Grundlaget for den vedtagne Ordning bort, maatte man nødvendigvis have Skoleplanen ændret, iøvrigt skulde han tilføje, at han kun havde talt om Gennemførelsen af Mellemskolen i Princippet, medens han iøvrigt forbeholdt sig sin Stilling til Forslagets Enkeltheder.

Simonsen vilde henstille, at man lod Bestemmelsen om Overlærernes private Arbejde omfatte ikke blot de fremtidig ansatte, men ogsaa de allerede ansatte. Naar Overlærerne fik en saa betydelig Nedsættelse af deres Arbejdstid, maatte man ogsaa kunne forlange, at de i Undervisningstiden anvendte deres hele Arbejdskraft i Kommunens Tjeneste. Hvis Overlærerne ikke skulde have den omtalte Nedsættelse i Arbejdstiden, fordi de var overanstrengte, var der i hvert Tilfælde ingen Grund til, at de skulde have den, blot for at de kunde gaa ud og tjene sig nogle flere Penge; deres Løn var i Virkeligheden meget god. Han skulde derhos anbefale, at man - som af Udvalget foreslaaet - søgte opnaaet, at det blev Byraadet, der skulde antage Timelærerpersonalet.

De Indvendinger, der var fremsat mod Udvalgets Flertals Forslag, havde i Virkeligheden ikke noget paa sig. Det var kun det sædvanlige, der skete, at Overklassens Repræsentanter ønskede paa enhver Maade at holde Underklassens Børn saa langt nede som muligt og vanskeliggøre dem at komme frem under Kampen for Tilværelsen.

Nørgaard var temmelig sikker paa, at Hr. Simonsen ikke ganske mente sine Slutningsbemærkninger. - Han skulde iøvrigt blot konstatere, at Hr. Mousten, der jo var

Medlem af Skoleudvalget, selv havde erklæret, at der ikke siden den indsendte Skoleplans Vedtagelse var sket Forandringer paa Skolevæsnets Omraade. Da Udvalgets Formand, Hr. Jakob Jensen, i Mødet den 5te April havde udtalt, at han i det væsentlige kunde slutte sig til den da foreliggende Plan, kunde han ikke se, at der nu var nogensomhelst Grund for Raadet til at fravige den.

Jakob Jensen skønnede ikke rettere end, at det i Udvalgets Flertals Indstilling var tilstrækkeligt godtgjort, at man ikke kunde fortsætte Undervisningen efter den indsendte Plan. Naar Formanden stadig ikke vilde anerkende de af Udvalget fremførte Grunde, var det selvfølgelig umuligt for Udvalget at skaffe de forlangte Beviser i den ommeldte Henseende. Naar det saa tidt var blevet sagt, at Højre altid gerne havde villet være med til at gøre noget for Skolevæsnets, skulde han dog gøre opmærksom paa, at medens dette Parti i mange Aar havde haft Magten i Aarhus Kommunalbestyrelse, stod Skolevæsnets her dog langt tilbage for mange andre Byers, - først i de sidste 4 Aar var Forbedringerne paa dette Omraade begyndt -, dette talte dog ikke for, at Højre havde næret nogen særlig Kærlighed til Skolevæsnets.

Filtenborg vilde stemme for, at man holdt sig til det en Gang vedtagne Forslag. Hvis man fulgte Udvalgets Flertal og afskaffede Borgerskolen, vilde han betragte dette som et Tilbageskridt paa Skolevæsnets Omraade. Naar man ikke kunde anvise noget andet i Stedet, burde man ikke ødelægge en Skole, der havde vist sig at kunne yde en god og fyldig Undervisning.

Simonsen maatte erkende, at naar Udvalgets Flertals Forslag kunde betegnes som en Forringelse af Skolevæsnets, kunde man næppe drive det videre i Retning af at stille Forholdene paa Hovedet. Overfor Hr. Nørgaard maatte han sige, at han ikke forstod, at denne kunde tillade sig at betvivle, at Taleren mente, hvad han sagde.

Nørgaard kunde formentlig med samme Ret udtale sig om, hvad Hr. Simonsen mente, som denne om, hvad andre ønskede.

Harald Jensen skulde indrømme, at man maaske med en vis Berettigelse kunde sige, at den i Foraaret foreliggende Skoleplan blev vedtaget enstemmig, men man maatte dog ikke se bort fra, at det i høj Grad var et Kompromisforslag, tilvejebragt ved at man fra alle Sider søgte at komme hverandre i Møde. Ogsaa det nu fremsatte Forslag havde Kompromisets Karakter, og det indeholdt Punkter, som hans Parti meget nødtigt gik med til. Naar

Udvalgets Flertal saaledes foreslog, at den kommunale Mellemsskole skulde være tilgængelig for alle Børn i Kommunen, og at Borgerskolen, der jo var en Skole for de Besiddende, ved hvilken der sattes et grimt Skel mellem Børnene, lempelig og gennem en Aarrække efterhaanden skulde bringes til Ophør, saa var det i Virkeligheden altsammen Tilbud fra det Parti, hvortil han hørte. I det lange Løb vilde hans Parti utvivlsomt hævde sin Stilling til Sagen og faa sin Opfattelse fuldt ud godkendt. Det kunde imidlertid være, at man paa det her omhandlede Omraade ikke senere vilde komme med saa gode Tilbud, som de nu gjorde. Det var højst rimeligt, at Loven om den udvidede kommunale Valgret vilde gaa igennem i indeværende Rigsdagssamling, og i saa Tilfælde vilde Højres Saga i Byraadet sikkert være ude. Heldigst vilde det utvivlsomt være ikke blot for denne Sag, men for Byens fredelige Udvikling i det hele, om man her i Raadet kunde komme hinanden noget i Møde. Dette vilde han blot bede Medlemmerne om at erindre, inden man skred til Afgørelse af den foreliggende Sag.

Nørgaard betonedes, at det ikke var første Gang, at Hr. Harald Jensen, naar han ikke kunde faa det akkurat som han vilde, gav sig til at true. Det forekom ham imidlertid, at Trusler saa meget mindre var paa sin Plads her, som man bare ønskede at holde paa et Forslag, der tidligere var vedtaget af Raadet. En saadan Fremgangsmaade var ikke egnet til at fremme et godt Samarbejde.

Harald Jensen havde ikke tænkt sig, at hans Udtalelse skulde opfattes som en Trussel; han havde kun villet pege paa den Udvikling, Forholdene sandsynligvis vilde faa. Iøvrigt skulde han gøre opmærksom paa, at det omtalte Forslag langt fra betegnede, hvad han og hans Parti vilde have, nej de vilde, hvis deres Ønsker skulde fuldt tilfredsstilles, have meget mere.

Et Forslag fra Formanden om at indhente Skolekommissionens Erklæring forkastedes. Skoleudvalgets Flertals Forslag forkastedes med 10 mod

10 Stemmer. Skoleudvalgets Formand forbeholdt sig, at Udkastet vedlægges den eventuelle Indstilling. Det den 5. April her i Raadet vedtagne Forslag til Skoleplan vil være at tilbagesende, idet Byraadet med Hensyn til § 3 i Forslaget bemærker, at det forholder sig rigtigt som af en Del af Skolekommissionen i Erklæring af 14. September d. A. udtalt, at de fra Byskolerne og de fra Borgerskolen udgaaede Børn i de oprettede Mellemsskoleklasser ere sammenblandede. Til § 15 føjes "Af fremtidig ansatte Overlærere vil man forlange, at de ikke paatage sig privat Skolearbejde indenfor den normerede Skoletid". Med Hensyn til § 22 indsendes en af Skoleudvalget fremlagt Skrivelse af 11. ds., og i det deri indeholdte

Ændringsforslag indstilles til Ministeriets Approbation. Mindretallet, 8 Stemmer, foreslaar at tiltræde Ministeriets Affattelse af denne §. Der gives en nærmere Motivering af, hvorfor Skolelægeinstitutionen er bortfalden. Iøvrigt tiltrædes Skolekommissionens i Skrivelse af 9. September d. A. foreslaaede Ændringer.

Uddrag fra byrådsmødet den 21. marts 1907 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 27-1906)

Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet var der gennem Skoledirektionen modtaget følgende Skrivelse af 21. f. M. vedrørende Forslaget til Ændringer i Skoleplanen:

"Ved at tilbagesende hosfølgende med Direktionens Skrivelse af 12. Januar d. A. modtagne omarbejdede Forslag (Forslag C) til Ændringer i Skoleplanen for Aarhus Købstad, skal Ministeriet næst at bemærke, at man ikke vil kunne godkende det som B. betegnede, af Byraadet forkastede Forslag til en hel anden og ny Skoleplan, tjenstlig udtale følgende med Hensyn til Indholdet af de enkelte Paragraffer i det som C. betegnede Forslag:

Til § 3: Ministeriet vil efter Omstændighederne i Overensstemmelse med, hvad man har tilladt overfor de 5 kommunale højere Almenskoler, ikke modsætte sig, at den ønskede Ordning med betalende Borgerskoleklasser indføres forsøgsvis, saaledes at man forbeholder sig sin endelige Stilling til dette Spørgsmaal til den almindelige Revision af Landets Skoleplaner, der i Overensstemmelse med Skolelovens § 12 skal finde Sted i Aaret 1910.

Til § 7: Foransidste Linie bør indføjes:

"I Mellemaskolen optages kun Børn, der fyldestgøre Fordringerne efter Anordn, af 19. Juni 1903, og hvis Forældre erklære, at de agte at lade dem gennemgaa hele Mellemaskolen." Denne Bestemmelse er lige saa nødvendig for Borgerskolens som for Byskolens Børn.

Tillige skal man anmode Direktionen om at henstille til Byraadet, at Undervisningen i 4. Mellemaskoleklasse meddeles gratis for yderligere at bringe Fasthed i Skolens Arbejde. Kontingentet i Mellemaskolens 3 første Klasser vil da til Gengæld, om det ønskes, kunne ansættes til 6 Kr. maanedlig i hver Klasse.

Til § 12: Efter Ordene: "Lov af 24. April 1903" indføjes: "og bestaar Optagelsesprøven efter Anordn. af 19. Juni 1903".

Til § 13: Der bør tilføjes: "Antallet af Lærerinder maa i Forhold til Antallet af Lærere ikke yderligere forøges."

Til § 15: Der bør tilføjes: "For Overlærerne udfærdiges af Skolekommissionen og Kommunalbestyrelsen en Instruks, der godkendes af Ministeriet." I Instruksen for Overlærerne vil da kunne optages en Bestemmelse om, at man af fremtidig ansatte Overlærere vil forlange, at de ikke uden Skolekommissionens Tilladelse maa paatage sig privat Skolearbejde indenfor den normerede Skoletid. Denne Bestemmelse bør derimod udgaa af Skoleplanen.

Til § 16: Ordene i 2. Linie in initio "Aarhus Skolevæsen" bør rettes til "Aarhus kommunale Skolevæsen".

Til § 17, sidste Stykke: Det bemærkes, at da Lærernes Slutningsløn er 2700 Kr., tilkommer der ogsaa Overlærerne ifølge Skolelovens § 20, 2. Stykke, denne Løn som Begyndelseslønning, stigende med 400 Kr. hvert 4. Aar indtil 3900 Kr.

Til § 20. I 4de Linie bør 1/7 rettes til 1/10.

Til § 21. Den i denne Paragrafs 1. Punktum indeholdte Bestemmelse om, at Timelærere og Timelærerinder antages, efter at Pladserne have været opslaaede ledige, af Kommunalbestyrelsen, der ogsaa kan afskedige dem med 3 Maaneders Varsel, vil ikke kunde approberes. Ministeriet maa kræve, at Timelærerne og Timelærerinderne beskikkes paa sædvanlig Maade af Skoledirektionen efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen, ligesom det er Skoledirektionen, der vil kunne afskedige de paagældende med 3 Maaneders Opsigelse efter Kommunalbestyrelsens og Skolekommissionens Indstilling. Det nævnte Punktum vil derfor være at ændre i Overensstemmelse hermed.

Naar Planen er ændret i Overensstemmelse med foranstaaende, bedes den paany indsendt hertil og vil da kunne forventes stadfæstet."

Sagen havde været tilstillet Skolekommissionen, fra hvilken der forelaa følgende Erklæring af 18. d. M. :

"Idet Skolekommissionen tilbagesender det ærede Byraad Skoleplanen C tilligemed Ministeriets Skrivelse til Skoledirektionen om samme, skal den med Hensyn til Ministeriets

Bemærkninger til de enkelte §§ fremkomme med følgende Udtalelser og Forslag:

Til § 3. Tages til Efterretning.

Til § 7. Foran sidste Punktum indføjes: "I Mellemkolen optages kun Børn, der fyldestgør Fordringerne efter Anordningen af 19. Juni 1903, og hvis Forældre erklærer, at de agter at lade dem gennemgaa hele Mellemkolen."

Skolekommissionen foreslaar at lade Betalingen i 4. Mellemkoleklasse bortfalde, og at Betalingen i de 3 første Klasser sættes til 4, 4,

5 Kr.

Til § 12. Efter Ordene "Lov af 24. April 1903" indføjes: "og bestaar Optagelsesprøven efter Anordning af 19. Juni 1903".

Sidste Sætning i 1. Punktum ændres til: - "dannes der aarlig af disse Mellemkoleklasser med gratis Undervisning."

Til § 13. Der tilføjes: "Antallet af Lærerinder maa i Forhold til Antallet af Lærere ikke yderligere forøges."

Til § 15. Tilføjjelsen om Overlærernes "private Skolearbejde" slettes, og i Stedet sættes: "For Overlærerne udfærdiges af Skolekommissionen og Kommunalbestyrelsen en Instruks, der godkendes af Ministeriet."

Til 16 §. I Slutningen af 1. Punktum rettes "Aarhus Skolevæsen" til "Aarhus kommunale Skolevæsen".

§ 17 :Fra 1. April 1907 lønnes Lærerpersonalet efter følgende Skala:

Tjenestetid. Lærere. Lærerinder.

O-2 Aar 1200 Kr. 960 Kr.

2-5 -1400-1060-

5_8 __1600-1160-

8-10 -1800-1200-

10-15 -1900-1320-

15-20 -2200-1400-

20-25 -2500-1600-

over 25 -2700-1800-

Overlærerne lønnes med 2700 Kr., stigende hvert fjerde Aar med 400 Kr. til 3900 Kr. Afdraget for Embedsbolig er paa alle Trin 450 Kr.

Til § 20. 1/7 rettes til 1/10.

Til § 21. Da Planen sidst var til Behandling i Skolekommissionen, var der nogen Meningsforskel om, hvorvidt man skulde forsøge paa at faa Ministeriet til fremdeles at overlade til Kommunalbestyrelsen at ansætte Timelærere; men da det nu viser sig, at Ministeriet bestemt holder paa, at de skal ansættes af Direktionen, foreslaar Skolekommissionen, at §'en faar følgende Form:

"Timelærerne og Timelærerinderne ansættes af Skoledirektionen efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen. De kan med 3 Maaneders Varsel afskediges af Skoledirektionen efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen og Skolekommissionen. Vikarer antages af Skoleinspektøren."

(6 af Kommissionens Medlemmer havde paategnet en Erklæring om, at de ikke havde kunnet stemme for Ministeriets Forslag).

Jakob Jensen beklagede, at det Skoleplansforslag, som var fremlagt af den almindelige Vælgerklasses Repræsentanter i Byraadet, ikke var blevet godkendt af Ministeriet, og han maatte protestere imod en Passus i Ministeriets Skrivelse, hvori der udtaltes, at dette Forslag var forkastet af Byraadet.

Højre i Byraadet, som altsaa i denne Sag havde Ministeriet paa sin Side, bestemte nu, hvorledes vort Skolevæsen i de kommende Aar skulde forvaltes, men maatte saa ogsaa bære Ansaret for den uheldige Ordning, man var inde paa. Denne vilde saaledes medføre betydeligt forøgede Udgifter til Borgerskolernes Drift, men det var ikke det værste, værre var det, at Skoleplanen var Skyld i, at Mellemskolebørn fra Byskolerne maatte udelukkes fra Mellemskoleundervisning.

Fra Byskolerne havde der til sidste Optagelsesprøve til Mellemskolen indstillet sig 95 Dreng, men skønt vedkommende Overlærer fra Skolekommissionen havde faaet Henstilling om kun at erklære, hvor mange der fandtes tjenlige til at modtage Mellemskoleundervisning, havde han trods denne Henstilling slettet de 64 og kun ladet 30-31 bestaa, det Antal Borgerdrenge skolen kunde optage. Overlæreren havde ved denne

Fremgangsmaade handlet, som det passede ham, men han havde stemplet de 64 Drenges som mindre dygtige, skønt en meget stor Del af dem havde deres Skoles Attest for at være fuldt ud kvalificerede til at optages i Mellem skolen. Disse Børn havde lidt stor Uret, og der var mod dem begaaet en Uret, som kunde efterlade Bitterhed hos dem i deres hele Liv, men Overlæreren dækkede sig med Skoleplanen.

En Plan, der kunde give Anledning til saa stor Uretfærdighed, havde han og Meningsfæller ikke været i Stand til at gaa med til, men Planen stammede fra den Tid, da der kun fandtes 6 Socialdemokrater i Byraadet, og Højre, som stedse havde øvet Modstand mod en heldig Ordning af vort Skolevæsen, maatte bære Ansvar for den; forhaabentlig vilde Fremtiden bringe en heldigere Løsning.

Naar Ministeriet ønskede Løntillægene til Overlærerne forhøjet, kunde han ikke gaa med der til, og han maatte erindre om, at da Overlærernes Lønningsplan i 1900 blev udarbejdet, havde det daværende Ministerium intet at erindre mod den. Hvis det nuværende Ministerium havde Ret i sin Fortolkning, vilde han anse det for rigtigst, at Overlærernes Krav blev afgjort af Domstolene, ikke mindst fordi en nylig afgaaet Overlærer ellers vilde blive forfordelt.

Nørgaard maatte erindre Hr. Jakob Jensen om, at den Plan, hvorom Talen var, blev vedtaget i 1906, altsaa paa en Tid da der fandtes 10 Socialdemokrater i Byraadet. Iøvrigt var denne Plan et Kompromis og maatte betragtes som en Prøve, hvorom man ikke kunde dømme, før den havde virket i tilstrækkelig Tid.

Med Hensyn til Optagelsesprøven vilde han udtale, at han ikke nærede mindste Tvivl om, at Overlærerne, der begge var kendt som særdeles samvittighedsfulde Mænd, havde handlet efter bedste Skøn og optaget de dygtigste, og han beklagede Hr. Jakob Jensens Udtalelse om, at det kunde efterlade Bitterhed hos Børnene.

Han vilde endvidere protestere imod Hr. Jakob Jensens Udtalelse om, at Byraadets Højre havde modsat sig en heldig Ordning af Skolevæsenet. Højre havde tværtimod været rede til at komme Socialdemokraterne i Møde, men var blevet afvist, idet Socialdemokraterne intet vilde have, naar de ikke kunde faa alt.

Det var efter hans Mening utvivlsomt, hvad han ogsaa havde udtalt under Budgetbehandlingen, at Overlærerne var berettiget til de af Ministeriet forlangte Løntillæg, og han vilde beklage, om denne Sag skulde for Domstolene, da man forud viste, at den

blev tabt.

Formanden oplyste, at Planen blev vedtaget den 5. April 1906, og at Hr. Jakob Jensen ved den Lejlighed udtalte, at han ikke nærede nogen Betænkelighed ved at begynde Arbejdet efter Planen uden Ministeriets Approbation, ligesom Hr. Jakob Jensen havde været med i den Deputation, som hos Ministeren søgte at udvirke, at Planen blev approberet, saa Ministeriet maatte forstaa det saaledes, at det var Byraadets Ønske at faa Planen vedtaget. Det vilde derfor have set mærkeligt ud, om man kort Tid efter havde søgt d'Hr. Jakob Jensens og Moustens Plan approberet. Overfor Ministeriet kunde det endda have gaaet, men Lærerne og Skolen i det hele taget maatte finde en saadan Administration i høj Grad mærkelig.

Hr. Jakob Jensens og Hr. Moustens Forslag maatte iøvrigt betragtes som et Ændringsforslag, der forkastedes med 10 Stemmer mod 10, saaledes og ikke anderledes havde han fremstillet det for Ministeriet.

Efter hans Anskuelse maatte man være tilfreds med den nuværende Ordning, der kun skulde vare til 1910, og som maatte betragtes som en Overgang eller et Forsøg.

Mousten vilde oplyse, at Hr. Jakob Jensen og han ikke vilde have fremkommet med et nyt Skoleplansforslag, hvis Ministeriet vilde have approberet det andet.

Naar Ministeriet nu forlangte, at Timelærerne skulde ansættes af Skoledirektionen, saa maatte man erindre, at samme Forlangende var stillet før, nemlig i 1901, men da var Skolekommission og Byraad enig, og Ministeriet bøjede sig. Hvis man nu havde været enig, kunde man sikkert have undgaaet en Ordning, der kunde medføre adskillige Ulemper. I indeværende Foraar skulde der saaledes maaske ansættes en halv Snes nye Lærere, men indtil Direktionens Afgørelse indtraf, maatte man hjælpe sig med de Kræfter, man kunde faa. Maaske var man bange for, at der under den nuværende Ordning skulde blive antaget for mange socialistiskindede Lærere, men det stod jo dog i Direktionens Magt ved Meddelelsen af fast Ansættelse at udskyde en Lærer, som den fandt for socialistisk.

Jakob Jensen fastholdt, at Skoleplanen blev vedtaget i 1905, men den blev gemt et eller andet Sted og dukkede saa frem igen samtidig med Planerne om Mellemskolen. Hvorfor Planen var blevet lagt til Side, vidste han ikke, maaske var det en Konduitefejl, men man havde ogsaa Lov til at tænke sig andre Grunde. I 1906 vedtog man kun at indsende Planen til Ministeriets Approbation, og dertil gik Socialdemokraterne med, da det efter Højres hele

Stilling var klart, at vi ellers ingen Mellemsskole fik, og dette vilde man ikke risikere.

Til Hr. Nørgaard vilde han sige, at Højre aldrig havde stillet imødekommande Forslag, det var blevet ved Snak i Krogene.

Naar Hr. Nørgaard fremhævede, at Overlærerne sikkert havde optaget de dygtigste Børn, der indstillede sig til Optagelsesprøven, saa var det vel rigtig nok, men Overlærerne havde tillige afvist en Del, som havde deres Skoles Vidnesbyrd for at være lige saa dygtige, som de optagne. Men for Højres Standpunkt vilde det have været meget slemt, om 20-30 Børn flere var fundet tjenlige til Optagelse i Mellemsskolen, og det havde muligvis indvirket paa vedkommende Overlærer.

Han vilde erindre Borgmesteren om, at da Deputationen var hos Ministeren angaaende Skoleplanen, havde han paataalt det uheldige i den hele Ordning, og det var hans Mening, at havde Borgmesteren været til Stede i et lukket Møde, kort, før Borgmesteren tiltraadte sit nuværende Embede, havde meget været anderledes, og Borgmesterens Frisind kunde have skinnet klarere, end det nu lod til skulde blive Tilfældet.

Simonsen forstod, at Højremedlemmerne var tilfredse, men naar man søgte at slaa fast, at Socialdemokraterne havde stemt for den foreliggende Plan, var dette ikke helt rigtigt. I 1906 var der kun Tale om at indsende den i 1905 vedtagne Plan, og det gik Socialdemokraterne kun med til med største Reservation, og selv om det maaske kunde siges, at Socialdemokraterne stiltiende gik med til Planen, saa havde det ingen Betydning, da Planen, inden d'Hr. Jakob Jensens og Moustens Forslag fremkom, var prøvet og havde vist sig umulig.

Det maatte betegnes som en Skandale, at Børn, som egnede sig til at nyde Mellemsskoleundervisning, blev skudt til Side af Hensyn til et Pengespørgsmaal, og der var her taget Kapitalisthensyn, der var i samme Aand som Langelandsgrevs bekendte Udtalelse om Almuebørns Undervisning. Byraadet burde af simpel Retfærdighedshensyn forlange, at den affholdte Optagelsesprøve gik om igen, saa meget mere som der ved Prøven var foregaaet store Uregelmæssigheder, idet Drengene fra Borgerskolen ikke havde haft andet end skriftlig Prøve, hvorimod Børnene fra Byskolerne var prøvet til Gavns baade mundtlig og skriftlig.

Han vilde spørge, om Højre kunde gaa med til, at alle de Børn, som viste sig kvalificeret, og hvis Forældre gik ind paa de stillede Betingelser, fik Mellemsskoleundervisning.

Angaaende Overlærerlønningerne vilde han finde det rigtigst, at man lod Overlærerne sagsøge Byraadet. Det vilde dog være for meget forlangt, at man blindt skulde følge Ministeriet.

Naar Ministeriet henstillede, at Undervisningen i øverste Mellem-skoleklasse blev gratis, vilde han finde det rimeligt, at man forhøjede Skolepengene i de øvrige Klasser, saa Indtægten ved Skolepengene ikke blev mindre.

Iøvrigt fandt han det betegnende, at man fra den anden Side ikke kunde gaa med til at forandre det grimme Navn "Byskole" til "Borgerskole".

Nørgaard fandt, at Hr. Simonsen burde vide, at Højre saa noget anderledes paa Børnene, og han for sin Del kunde godt gaa videre end til det foreliggende Forslag, som han ikke var fuldt ud tilfreds med, men man havde ikke Lov til at kalde Skoleplanen en Skandale, da den kun betegnede et Forsøg.

Højre var vel i Fjor ikke fremkommet med bestemte Forslag, men han havde den Overbevisning, at Hr. Jakob Jensen personlig godt kunde have gaaet med til de paatænkte Indrømmelser, og han maatte minde om, at Hr. Jakob Jensen havde erklæret, at ikke alle fra den Side kunde gaa med.

Han troede ikke, at hverken Hr. Simonsen eller han selv var kompetent til at dømme Overlærerne, og iøvrigt havde Overlæreren ved Borgerpigeskolen erklæret, at ikke een, som var kvalificeret, var blevet afvist.

Hr. Simonsens Spørgsmaal, om Højre vilde gaa med til at give alle kvalificerede Børn fra Byskolerne Adgang til Mellem-skoleundervisning, forstod han ikke, da hele den nuværende Ordning jo kun var et Forsøg.

Mikael Johansen mente, at Hr. Simonsen savnede Føje til sit Angreb, og han vilde minde om, at Højre Gang efter Gang var gaaet med til Udvidelser paa Skolevæsenets Omraade, for Eksempel til forøget Timetal, til nye Skolebygninger og til Forhøjelse af Lærerlønninger. Ej heller fandt han det rigtigst, at Hr. Simonsen betegnede Skoleplanen som en Skandale, naar Hr. Simonsen ikke kunde bevise, at kvalificerede Børn var nægtet Optagelse i Mellem-skolen.

Han var i det hele taget meget tilfreds med Skoleplanen og med, at Ministeriet havde samme Opfattelse om Overlærernes Løntillæg som han, og han vilde erindre Hr. Simonsen om, at han aldrig havde modsat sig, at man ombyttede Navnet "Byskoler" med

"Borgerskoler".

Lottrup kunde ikke tro andet, end at Hr. Simonsens Udtalelser var fremsat mod bedre Vidende. I Skolekommissionen, hvor Optagelsesprøven var blevet drøftet, havde man undersøgt en Del af de skriftlige Arbejder, og man maatte indrømme, at en ikke ringe Del var af en saadan Art, at de fuldt ud forklarede, at vedkommende Børn var afvist. Iøvrigt var det meget naturligt, at Byskolernes Børn ikke var saa godt forberedt, som ønskeligt var, men dette Fortiold kunde muligvis ændres.

Jakob Jensen vilde ved Henvisning til Referatet af Byraadets Forhandlinger slaa fast, at Skoleplanen var vedtaget i 1905, og at man i 1906 kun vedtog at indsende Planen.

Han havde i sin Kritik holdt sig til Borgerdrengekolen, hvis Overlærer selv havde givet ham Beviserne i Hænde, derved at Overlæreren havde meddelt, at man havde været i Færd med at danne en ny Klasse, og ved at de 27 Drenge fra Borgerskolen ikke havde gennemgaaet samme Prøve som Drengene fra Byskolerne. I Skolekommissionen havde han udtalt, at Overlærer Arnstrup havde handlet fuldt ud forsvarligt, men Overlærer Knud Christensen fortjente Kritik over sin Handlemaade. Sagen var jo nu imidlertid afgjort, saa man maatte indskrænke sig til at kritisere.

Simonsen troede, Hr. Lottrup vidste, at Skolekommissionens Forhandlinger ikke maatte refereres, men da Hr. Lottrup var begyndt, skulde han gerne fortsætte, da et Referat af disse Forhandlinger kun kunde være i Socialdemokraternes Favør. Fire af Skolekommissionens Medlemmer anbefalede Planen, men Flertallet, som ikke fandt den tilfredsstillende, havde besluttet at holde sig passiv for at faa en Ende paa Sagen.

Han fandt sig vedblivende berettiget til at bruge Benævnelsen "Skandale", da det maatte betragtes som en Tort for et Barn at blive tilbagevist, naar Barnet selv følte sig kvalificeret, ja maaske endog havde indstillet sig efter Opfordring af sine Lærere. De, der havde foretaget disse Prøver, havde blandet sig ind i noget, der ikke kom dem ved, idet man kun havde forlangt en Udtalelse om, hvor mange der var kvalificeret. Det var Byraadets Sag at bestemme, hvem der af de kvalificerede skulde optages.

Maaske var det rigtigt, at han savnede Kompetence til at kritisere Overlærernes Handlemaade, men det var i denne Forbindelse ligegyldigt, da han fandt sig berettiget til at paatale Forhold, han fandt uheldige.

Han fandt det mærkeligt, at Hr. Nørgaard paastod allerede under Budgetbehandlingen at

være i Overensstemmelse med Ministeriet, da der ved Budgetbehandlingen jo kun forelaa et Andragende fra Overlærerne om fri Lys og Brændsel.

Han vilde stille Forslag om, at alle Skoler benævnedes "Borgerskoler".

Mousten kunde indrømme, at det ved Optagelsesprøven var meget vanskeligt at bedømme rigtigt, selv om man ønskede at være saa retfærdig som muligt, men man kunde have optaget dem, der var anbefalet fra Byskolerne. Selv om disse Børn i Begyndelsen vilde være noget bag efter, var der ingen Tvivl om, at de snart vilde naa frem i første Række.

Mikael Johansen var overtydet om, at saavel Overlærer Lorentzen som den konstituerede Præst ved Frue Kirke i Skolekommissionen vilde have stemt for Skoleplanen, men begge havde været forhindret i at give Møde.

Han vilde finde det uheldigt nu at forandre Skolernes Navn, da det kun vilde føre til, at Planen atter kom til at vandre frem og tilbage mellem Ministerium og Byraad.

løvrigt forstod han godt Socialdemokraternes Stilling til hele denne Sag, idet de ikke var tilfreds, før de fik Enhedsskolen indført, men det vilde han protestere imod, saa længe han kunde.

Nørgaard fastholdt, med Henviſning til Forhandlingerne om Budgettet, at han ogsaa tidligere havde staaet paa samme Standpunkt angaaende Overlærerlønningerne som nn.

Simonsen mente, at Planen var lige sikker eller usikker, selv om Skolernes Navn blev forandret, men han skulde med Sindsro se saavel Hr. Johansen som Hr. Lottrup stemme imod deres egne tidligere Udtalelser.

Nørgaard kunde godt gaa med til en Navneforandring, men han fandt det urigtigt at gøre det nu, da Ministeriet ikke havde ment at være i Stand til at gaa med, muligvis da der dertil maaske krævedes en Lovændring.

Simonsen oplyste, at Loven ingen Hindringer lagde i Vejen for en Navneforandring.

Formanden fandt vedblivende, at det, der skete i 1906, var en Vedtagelse af Planen, eftersom Forhandlingerne viste, at der forelaa en Indstilling fra Skoleudvalget, og at denne Indstilling vedtoges.

Til Hr. Jakob Jensen vilde han sige, at hans Frisind sikkert havde været bedre hjulpet, om Hr. Jakob Jensen havde behandlet denne Sag med mere diplomatisk Sans.

Jakob Jensen antog, at der maatte være nogle Gadedrenge ude paa Gangen, da han stadig hørte en Grinen.

Formanden havde ikke mærket Nærværelsen af Gadedrenge. Iøvrigt blev det hans Sag i saa Tilfælde at paatale det.

Jakob Jensen mente, at Formanden ikke kunde undgaa at høre de stadige Forstyrrelser fra en vis Krog i Salen.

Formanden havde intet hørt.

Simonsens Forslag om, at alle Kommunens Skole benævnes "Borgerskoler", vedtoges med 9 Stemmer mod 3, 5 stemte ikke. - Jakob Jensens Forslag om, at Overlærernes Lønninger forbliver uforandrede som hidtil, vedtoges med 9 Stemmer mod 7, en stemte ikke. - Det saaledes ændrede Skoleplansforslag vedtoges med 8 Stemmer, 9 stemte ikke.

